

Brief aan NTR

Geachte heren Kuyl, Römer en Boschhuizen,

Na onze laatste mailwisseling in 2014, waarin wij onze angst uitspraken met betrekking tot de te verwachten aanpassingen die de NTR zou doorvoeren bij onze Zwarte Piet, benaderen wij u nu opnieuw met deze open brief om onze zorgen uit te spreken. Dit keer vanuit onze positie als 'hoeders' van het Sinterklaasfeest, nu wij onze mooie traditie op de Nationale lijst van Immaterieel en Cultureel erfgoed hebben geplaatst.

Wij hopen van harte dat u dit jaar niet opnieuw verzonden figuren aan het Sinterklaasjournaal zult toevoegen die niets met de lieve Zwarte Pieten of onze traditie te maken hebben en dat u ze allemaal gewoon weer traditioneel zwart/bruin zult laten. Daarbij hopen wij ook dat u nu zelf heeft kunnen inzien wat wij u in de vorige mail hebben duidelijk gemaakt, dat de door u gekozen aanpassingen ook niets positiefs hebben bijgedragen aan de discussie of tot een verzachting daarvan hebben geleid m.b.t. de felheid. Zowel voor als vele tegenstanders zijn het er overduidelijk niet mee eens. En daarbij volgt de NTR in ieder geval niet het maatschappelijk beeld zoals zij dat eigenlijk hoort te doen.

Tot onze grote schrik zagen wij dat onze eerder uitgesproken angst bewaarheid werd en weten wij inmiddels dat de heer Boschhuizen uit naam van de NTR vond dat hij het recht had om in zijn eentje voor het gehele Nederlandse volk het beeld te bepalen hoe Zwarte Piet er uit moest "gaan" zien. Zo liet hij duidelijk weten in een onlangs gegeven interview.

1) via www.marcdehond.nl/bedenker-sinterklaasjournaal-vertelt-hoe-hij-zwarte-sinterklaas-verzon, zie hierna.

In dit interview doet hij uitspraken als: *"Aangezien het Sinterklaasjournaal beeldbepalend is voor de sintviering"* en *"Op de bijeenkomst werd besloten dat er in ieder geval iets moest gebeuren met Zwarte Piet in het Sinterklaasjournaal"*. Hoe is de NTR ooit tot het idee gekomen dat zij überhaupt het beeld moet bepalen voor Nederland? Wie bij de NTR heeft dat over de NTR uitgeroepen? Dat is ons echt een raadsel. Maar als we er voor het gemak van uitgaan dat het wel zo zou zijn, wie heeft er bij de NTR dan zo onverantwoordelijk in toegestemd dat zij een scriptschrijver/regisseur min of meer het alleenrecht hebben gegeven om tegen de wil van de Nederlandse bevolking in de traditie op deze wijze te verkwanzelen? Vooral wetende dat er juist al zo'n heftig maatschappelijk debat aan de gang is?

Het is ook eng om te constateren dat de status van beeldbepalende televisiemakers zich laat doordringen bij sommige winkelketens. Blijkbaar zijn er bij die deze zogenaamde status van de NTR voor een waarheid houden, zodat zij zich daar eenvoudig achter kunnen verschuilen. Zoals nu ook Jumbo met witte Pieten op de verpakking, waarbij zij aangeven zich hiermee aan te sluiten bij de NTR als autoriteit op kindergebied op dit vlak. Duidelijk is dat ook zij daarmee de wil van de Nederlandse bevolking negeren en deze status voor eigen gemak aanhouden. Terwijl zij niet beseffen dat het bij de NTR vaak maar een man is die het allemaal bepaald.

Zo geeft de heer Boschhuizen ook aan dat hij zo'n moeite had met het verzinnen van het verhaal. *"Waarom waren het depressieve weken? Omdat we met een volwassenenprobleem in een kinderprogramma zaten"*. Oftewel opnieuw het idee dat de NTR een volwassenenprobleem moest behandelen. Wederom iets dat de NTR dan over zichzelf uitroept. Beter was het geweest als de NTR zich inderdaad had gehouden aan dat wat ze met het Sinterklaasjournaal maken: een kinderprogramma! De discussie behoefde daar niet in betrokken te worden. Sterker nog, het hoort daar niet thuis. Evenmin "moest" de NTR per se reageren op de discussie. Dat is een status die de NTR dan weer over zichzelf afroept. Zij zouden en hadden eigenlijk gewoon het

beeld in de maatschappij moeten volgen, zoals ze zelf vooraf aangaven dat te doen. En de traditie is op dit moment nog steeds gewoon met Zwarte Piet. Waarom? Omdat de overgrote meerderheid van het volk het zo nog steeds graag viert en het voor hen duidelijk is dat Zwarte Piet absoluut niets met racisme te maken heeft. Dat enkelen hard blijven roepen van wel doet daar niets aan af. Dat enkelen pijn hebben door Zwarte Piet evenmin. Hoewel ook wij begrip hebben voor mensen die dat zo voelen, komt gevoel nooit zonder gedachten. Als de gedachte die het gevoel voedt niet juist is, is dat een punt van attentie. Niet Zwarte Piet.

Dan maar een verdeling maken dacht de heer Boschhuizen. 80% is voor Zwarte Piet (hoewel dat aantal ook niet klopt en aanzienlijk hoger ligt), die hij gemakshalve in zijn "beeldbepaling" naar verhouding omtovert tot Spaanse Pieten. Doen we ook een deel als "fasepiet". Niet alleen bepaalt de heer Boschhuizen dus even zelf dat Zwarte Piet ook niet meer Zwarte Piet mag heten, maar ook hoe het dan maar moet worden opgelost volgens zijn visie en trakteert daar heel Nederland mee in plaats van het maatschappelijke beeld van de traditie te volgen. Maar hij heeft zich dus ook blijkbaar totaal niet verdiept in de ware problematiek van de discussie! En dan komen we weer bij onze vorige mail uit. Daarin hebben we het ook nog eens duidelijk vermeld. Met deze vreemde aanpassingen wordt er totaal niets bereikt, anders dan dat de traditionele Zwarte Piet als cultuurhistorische figuur wordt geschaad! Vrijwel niemand zit op dit soort aanpassingen en verzinsels te wachten.

Maar als u ons niet gelooft, ondanks al onze uitgesproken zorgen op dit vlak, luistert u dan naar de felste tegenstanders. Dezelfde die, ondanks uw aanpassingen, voorop gingen bij de demonstraties in Gouda vorig jaar. Hoe moeten deze tegenstanders van Zwarte Piet het voor u nog meer in hout uitsnijden? **Alleen volledige eliminatie van Zwarte Piet uit onze traditie is voldoende!** En daar wilt u toch hopelijk niet aan bijdragen? Want dan zitten bij de NTR niet de juiste mensen op de juiste plek. Kleuren, clowns of roetvegen,.... het is allemaal geen oplossing! Voorstanders en de meeste tegenstanders van Zwarte Piet willen dat niet. Veranderingen aan Zwarte Piet worden niet geaccepteerd! In dit interview in het AD wordt het nog een keer duidelijk benadrukt door de belangrijkste activisten in deze maatschappelijke "discussie". Zij geven als advies om maar geen Pieten meer tegen te komen binnen de traditie als enige oplossing: *"Sinterklaas zou voortaan begeleid moeten worden door gewone, niet-verklede mensen: kindjes, ouders en grootouders. Dat zou een einde aan alle discussie maken".*

Bron AD: <https://www.ad.nl/binnenland/anti-pieten-luid-protest-bij-intocht-met-zwarte-pieten~a48d2900/>

Maar om het nog duidelijker te maken zeggen zij in een ander artikel: *„Wat we niet willen is dat mensen omdat ze 'het gedram' zat zijn, maar iets aan Piet gaan aanpassen. Dat is plastic change. Cosmetische verandering. Dan hebben mensen niks geleerd."*

Bron AD: <https://www.ad.nl/binnenland/zet-zwarte-piet-in-museum-en-ga-hem-daar-bezichtigen~a82a30e3>

En wat hadden we dan moeten leren van deze tegenstanders? Dat Zwarte Piet werkelijk een racistische karikatuur zou zijn? Gaan we daar dan allemaal maar in mee en kijken we niet verder dan onze neus lang is? Met het Sinterklaasjournaal voorop? Of was het omdat u de beschuldigingen rond Zwarte Piet voor een "waarheid" hield? Als u dat vindt, dan is de NTR wellicht niet de juiste omroep meer om er dan een programma over te maken. En als u als programmamakers vindt dat u de eigen mening van een scriptschrijver over een eeuwenoude en in de maatschappij verankerde traditie prefereert boven die van de meerderheid van een bevolking, dan ook beginnen velen daar wel een ongemakkelijk gevoel bij te krijgen. Zelfs als u dat uiteindelijk met een team van 45 personen besliste, is dat geen voldoende afspiegeling van het beeld in de maatschappij.

Er was ook nog een opmerking uit het artikel over de vraag of de heer Boschhuizen de traditie dan niet opblaast met zijn ideeën. Natuurlijk vindt hij zelf van niet. *"Wij willen juist laten zien: neem het niet te nauw. Je kunt veel kanten op met deze traditie. Wij verplichten niemand om een zwarte Sinterklaas of een Roetpiet te bestellen. Geloven is een keuze; iedereen kan zijn eigen sinterklaasfeest eruit halen. Maar op televisie is er in ieder geval iets verschoven."*

Wederom een zelfverzonnen wijsheid die niet is te plaatsen. Wie is hij als zelfbenoemde "elite" om te bepalen dat je veel kanten op kunt en dat we dat dan in een keer maar even moeten doen met zijn allen? Daar waar er normaal gesproken niet voor niets jaren overheen gaat in tradities om vanzelf te evolueren. En nee, jullie verplichten niemand tot iets,... maar claimen gelijktijdig dus wel het beeld te bepalen? Dat komt op ons over alsof de NTR zich graag bedient van standpunten al naar gelang de baret staat. Want geloven is een keuze? Op welke kinderen doelt de heer Boschhuizen dan als we van alles door elkaar gaan halen, terwijl de discussie niet ophoudt? Hoe leggen we dat de gelovende kinderen uit die nog geen realiteit kennen en nog in hun magische wereldje leven? Die kun je niet uitleggen dat een Piet eerst wit is en dan zwart wordt. Een kind kan immers niet terug redeneren. Een Piet is wit of zwart. Net zoals een ijsblokje ijs is voor een kind en geen water. Dus hoe kun je het geloof van de NTR in deze een keuze laten zijn voor kinderen?

En er is in ieder geval op televisie iets verschoven? De enige die iets heeft willen verschuiven op televisie is de NTR. Niet omdat dit gebeurde, maar omdat de NTR dit heeft geforceerd. Andere wijzigingen kwamen eenvoudig vanuit Amerikaanse bedrijven die geen idee hebben waar het allemaal over gaat. Zoals bijvoorbeeld Nickelodeon en Sesamstraat. Dus dat zijn geen voorbeelden.

Daarbij ook in- en intriest dat de NTR in alles de cultuurhistorische waarden van het feest volledig opzij heeft geschoven.

Daarmee mag duidelijk zijn dat u zich in al uw neutraliteit tegen het merendeel van de Nederlandse bevolking keerde, waarbij de meeste tegenstanders van Zwarte Piet uw aanpassingen evengoed niet accepteren als voldoende. Toen niet en in de toekomst niet. Gevolg is een opgedwongen aanpassing om niets dat echter wel een ernstige aantasting van een cultuurhistorische, mythische figuur tot gevolg kan hebben. Een figuur die nog steeds door meer dan 90% van de Nederlandse bevolking (waarbij ook de overgrote meerderheid van de gekleurde bevolking) wordt omarmd en die in Zwarte Piet, volledig terecht, absoluut geen racistische karikatuur zien. Op de kaart via onze website is ook te zien dat er "gelukkig" maar bar weinig intochten zijn in Nederland zijn die meegaan in de NTR-figuren. En waar men dus gewoon alleen met de traditionele Zwarte Pieten de intocht blijft doen. Waarbij er dagelijks nog steeds vele bij komen.

De NTR-aanpassingen, als ook die in de gemeente Amsterdam en slechts enkele andere gemeenten, worden duidelijk nog steeds niet geaccepteerd. En het zijn uiteindelijk de vertolkers die het feest neerzetten in het land. Niet de NTR met het Sinterklaasjournaal. Daarbij is het nu overduidelijk geworden dat juist de traditionele Pieten alleen welkom zijn en mensen als de dood zijn dat er NTR verzinsels op bezoek komen. Dat wil men niet. Dat een commissie van de rechten van de mens, een enkele minister of een VN daar anders over denkt (verbazingwekkend genoeg denken sommigen zelfs een snelle verandering te zien), verandert daar niets aan. Dit zijn vaak eenzijdig geïnformeerde mensen die zich niet voldoende hebben verdiept in de ware ontstaansgeschiedenis van Zwarte Piet. Gelijk aan veel tegenstanders van Zwarte Piet die zich daar niet in willen verdiepen. Mensen die niet verder komen dan een boekje van Jan Schenkman rond 1850. Om u de kans te geven zich daar wel nog wat meer in te verdiepen in wat er werkelijk speelde, verwijzen wij ook graag nog naar de open brief die wij aan de leden van de VN hebben gezonden in reactie op hun advies aan onze overheid.

Daarom doen wij als Stichting Sint en Pietengilde, mede namens meer dan 90% van de Nederlandse bevolking en vele honderden Sint en Zwarte Pieten vertolkers, nogmaals een dringend beroep op de NTR

om alle onnodige, politiek correcte aanpassingen vanuit uw gedachte te staken. En dat u de lieve Zwarte Piet, die nu eenmaal bij onze Nederlandse traditie hoort en waar absoluut niets racistisch aan is, volledig in ere hersteld in uw programma en hem volledig teruggeeft aan de bevolking. Zeker als u blijft vinden dat u beeldbepalend bent. Daarmee neemt u dan ook gelijk de angst weg bij vele Nederlanders dat zij anders nog via de school van hun kinderen met de verzonnen figuren worden geconfronteerd. En zijn er ook winkelketens die zich niet meer hoeven te verschuilen achter de rug van de NTR. Wat heeft het nog voor zin om gehoor te geven aan tegenstanders die slechts eliminatie accepteren? De racismestrijd wordt nu slechts uitgevochten over de rug van Zwarte Piet waarin hij door hen als symbool werd gemaakt. Zodra Zwarte Piet zou verdwijnen, zal er een ander symbool worden gevonden. De strijd zal er helaas niet door stoppen...

Zijn wij dan tegen aanpassing van Zwarte Piet? Nee! Zeker niet en dat zijn wij ook nooit geweest. Maar laat het nogmaals over aan de bevolking zelf. Van onderaf uit de maatschappij in de tijd der geleidelijkheid. Het opleggen en forceren van een verandering (dat dan niet is ontstaan, maar altijd is verzonnen) vanuit een publieke omroep, overheid, burgemeesters en/of bestuurders, etc. in wat voor vorm dan ook, is een hele slechte zaak.

Wij begrijpen ook dat u nooit vooraf iets bekend wilt maken rond uw programma. Dat is uw goed recht natuurlijk. Hoewel het u wel zou sieren de terugkeer van alleen de traditioneel zwarte Piet, zonder andersoortige niet-pieten gewoon aan te kondigen. Daarmee weet iedere nog twijfelende intochtcomité of gemeente, als ook eventuele scholen, waar ze aan toe zijn. Laat dit alstublieft niet opnieuw in stilzwijgen voorbij gaan omwille van het opkrikken van uw kijkcijfers zoals afgelopen jaar, zodat velen niet weten waar ze aan toe zijn. Dat verklapt immers niets over uw verhaallijn en is om de felheid van de discussie meer getemperd te houden ook echt een betere keuze. Het verkneukelen aan de bedachte pr-strategie met de opzet van het programma, zoals afgelopen jaar het geval was en door de heer Boschhuizen zo vol trots wordt verteld, is in deze tijd waarin Zwarte Piet zo onder vuur ligt ook niet gepast.

Wij hopen op uw inzicht en dat u de Nederlanders hun traditie met Zwarte Piet teruggeeft. En als in de toon van deze brief soms een emotie doorklinkt: ja, dat kan, want het betreft ook de emoties van vele vertolkers en liefhebbers van onze Zwarte Piet.

Met vriendelijke groet,

Sint en Pietengilde

1) Interview uit NRCNext? met scenarioschrijver Ajé Boschhuizen (via dedovepieten.nl):

Bedenker Sinterklaasjournaal vertelt:

“Hoe hij Zwarte Sinterklaas verzon”

Zo moest een kinderprogramma een volwassenenprobleem oplossen

Sinterklaasjournaal Wat moest het Sinterklaasjournaal met Zwarte Piet? Scenarioschrijver Ajé Boschhuizen zweeg een jaar lang. Nu vertelt hij zijn verhaal.

Een zwarte Sint! Voor wie dacht dat het Sinterklaasjournaal niet over zijn spraakmakende stunt met de witte Piet heen kon, had schepper Ajé Boschhuizen in de slotaflevering donderdag nog een veel grotere verrassing: naast de witte Sinterklaas reed een zwarte Sint. Identieke rode mantel en mijter, de witte Sint op een zwart paard, en de zwarte op een wit paard. Het is Opa Piet, die allerlei taken van de vermoeide Sinterklaas overnam. Niet als knecht, maar als gelijkwaardige.

„Mooi hè, het is net bisschop Tutu. Dit is onze surprise voor Nederland”, zegt Ajé Boschhuizen,

scenarioschrijver en eindredacteur van het Sinterklaasjournaal. Het is een statement in de steeds feller oploeiende zwartepietendiscussie. Eerder in de reeks, toen de eerste Witte Piet door de schoorsteen ging, had Opa Piet al gezegd: „De kleur van een Piet, dat is maar bijzaak.” Boschhuizen over zijn zwarte Sint: „Piet wordt hiermee gelijkgesteld aan Sinterklaas.”

Beeld uit de laatste aflevering van het Sinterklaasjournaal

De komst van de zwarte Sint was dit jaar het best bewaarde geheim van Nederland. Geheel in de geest van het sinterklaasfeest maakte Boschhuizen zijn Sinterklaasjournaal in het diepste geheim. Betrokkenen moesten een geheimhoudingsverklaring tekenen, en van de laatste scène was alleen een select groepje op de hoogte. „Zelfs Sinterklaas en Dieuwertje Blok wisten van niets.”

Waarom? Aangezien het Sinterklaasjournaal beeldbepalend is voor de sintviering, wilde iedereen weten: wat gaat het Sinterklaasjournaal met Zwarte Pieten doen?

Boschhuizen, die het Sinterklaasjournaal in 2001 heeft opgezet, was bang dat de discussie zijn programma zou overschaduwen. „In het verhaal heeft alles een reden, en pas in de laatste scène valt alles op zijn plaats. Ik wilde niet voortijdig in een discussie verzeild raken.”

Een jaar lang heeft Boschhuizen gezwegen, nu wil hij graag vertellen hoe het gegaan is.

Eind november 2013 had Ajé Boschhuizen al het basisidee voor dit jaar: de Pieten boren een gaatje in de boot, gaan van boord, en dan moeten er nieuwe Pieten komen, opgeleid in Nederland. „Mijn redacteur vond het een slecht idee.” De discussie over Zwarte Piet was al heftig in 2013, zegt Boschhuizen. „Ik wist: je moet rekening houden met die gevoelens. Ik kon niet door met 100 procent zwarte Pieten. Ik wil niemand uitsluiten.”

Op 6 maart kwam het vaste team van het Sinterklaasjournaal bijeen in het NTR-gebouw in Hilversum. Een man of 25, onder wie presentatrice Dieuwertje Blok, Stefan de Walle, die Sinterklaas speelt, Erik van Muiswinkel en de andere vaste Pieten. Eén onderwerp: wat doen we met Zwarte Piet? „Het hele palet aan meningen was aanwezig, van pro tot anti. Ik zei: beseft wel dat wij allemaal in Het Reservaat leven; Amsterdam, Haarlem, hoogopgeleide, artistieke kringen. Maar daarbuiten ligt een heel ander Nederland. Daar moeten we ook rekening mee houden.”

De emoties kwamen vooral los bij het verhaal van Brahim El Moussaoui, de NTR-persvoorlichter. „Die vertelde dat hij de discussie eerst onzin vond, maar dat hij zich door het pietendebat bewust is geworden van het onderhuids racisme om hem heen. Voor het eerst beseftte hij hoe raar het was dat er in zijn buurt een kroeg was die Marokkanen wegkeek.”

Op de bijeenkomst werd besloten dat er in ieder geval iets moest gebeuren met Zwarte Piet in het Sinterklaasjournaal. Maar wat? „Ze zeiden: dat moet Ajé dan maar oplossen. Succes.” Voor Boschhuizen begonnen eenzame maanden.

Begin april bezochten Boschhuizen en zijn productieteam Gouda, de stad van de intocht, om de locatie te beoordelen. Voor de intocht is altijd een haven nodig die dicht bij het stadhuis ligt. In dit geval stond er echter een verffabriek aan het water, met een enorme schoorsteen. „Ik dacht: dat staat lelijk in het shot. Maar het leek me ook een teken. Die schoorsteen moest natuurlijk de oefenschoorsteen worden van de pietenschool.” En in die schoorsteen werden ze zwart, niet door geboorte, maar door de roet. Precies het argument dat mensen die pro-Zwarte-Piet zijn vaak gebruiken.

Beeld uit de laatste aflevering van het Sinterklaasjournaal

„Ook dat zit in de traditie. Zwarte Piet zou afstammen van een Germaanse geest die door de schoorsteen naar binnen kwam. Sommigen zeggen dat het van Italiaanse schoorsteenvegerijtjes komt; kinderen die als levende bezems werden gebruikt. Het schijnt dat ze door het inademen van fijne stofdeeltjes een gezwollen balzak kregen. Daarom moesten ze een pofbroek aan.”

Nu begonnen de ‘zes depressieve weken’, waarin de vijf schrijvers in de kelders van de NTR bijeen zitten om het verhaal te ontwikkelen. „Op een dag stond Dieuwertje Blok ineens op de gang: ‘Weten jullie het al?’ Toen werd ik boos. Ik zei: ‘Dertien jaar lang heb je je niet met het script bemoeid, en nu wil je ineens weten wat er gaat gebeuren’. Zij zei: ‘Ja, maar ik word er iedere dag over aangesproken’.”

Waarom waren het depressieve weken? „Omdat we met een volwassenenprobleem in een kinderprogramma zaten. We wilden geen politiek statement maken. Ik vind: vecht het uit bij Jeroen Pauw en in NRC, maar laat die kinderen met rust.”

Boschhuizen bedacht de pietenfabriek, maar de klassieke Pieten, die met de boot meekomen, moesten er ook bij blijven. „Ik wilde laten zien dat Piet een functie is; iets wat je kan leren. Maar ik wilde ook geen afscheid nemen van de mythische figuur, die een groot deel van Nederland in zijn hart heeft gesloten. Piet is ook magie, die kan opeens verschijnen en verdwijnen. Dus vroeg ik me af: gelóven de kinderen wel dat iedereen zomaar Piet kan worden? De vondst was: Opa Piet. Dat werd een gepensioneerde, gezaghebbende figuur die de nieuwe Pieten de geheimen van het vak leert. Zo was het magie én ambacht.” Boschhuizen vertrok naar de Morvan voor vakantie. „Dat is een streek in Noordoost-Frankrijk waar het altijd regent.” Zijn idee van vakantie is: het script van het Sinterklaasjournaal schrijven: „Half acht op, laptop open, en tot half één schrijven. Dan komen mijn puberdochters uit bed en kunnen we naar een druipsteengrot.”

Het hele team van 45 man kwam bijeen, om te horen wat Boschhuizen op vakantie had bedacht. „Ondertussen was er al van alles geschreven, grotendeels onzin, maar iedereen was toch zenuwachtig. De spelers werden er de hele tijd op aangesproken en ze wisten niets. Maarten Wansink, die de Huispiet speelt, had een emotionele brief gestuurd: als ik me niet meer kan herkennen in de Huispiet kan ik helaas niet meedoen. Dat was de sfeer: wat gaan we doen? Kan ik nog wel meedoen voor mijn fatsoen?” Een van de punten van onrust onder de aanwezigen: NTR-directeur Paul Römer had bij het pietenoverleg gezeten bij minister Asscher, en ook bij de Amsterdamse burgemeester Van der Laan. Ging het Sinterklaasjournaal nu bij de politiek langs om de verhaallijn te bepalen? Terwijl de direct betrokkenen niet eens mochten weten wat er ging gebeuren? Römer legde aan de crew uit dat hij bij de besprekingen slechts toehoorder was. Dat hij ook niet wist wat er in het Sinterklaasjournaal zou gaan gebeuren.

Op de bijeenkomst vertelt Boschhuizen dan eindelijk het hele verhaal na, in een half uur. „Daarna kwamen de stagiaires binnen met de stapel van tweehonderd scripts en evenveel geheimhoudingsverklaringen.” Het Sinterklaasjournaal is niet live. Het wordt in oktober in twee weken door drie cameraploegen simultaan opgenomen in Huis ter Heide te Zeist. Aansluitend spreekt Dieuwertje Blok haar presentatieteksten in, in drie dagen.

Stefan de Walle, die Sinterklaas speelt, moet in zijn onderjurk op sokken door de tuin dwalen. Dementie, is de suggestie. Schokkend, een Sinterklaas in de war. „Stefan vroeg vertwijfeld: ‘Waarom doe ik dit?’ Ik zei: dat zal je later nog wel zien.”

Eén aflevering ontbrak namelijk in het script: de laatste. De ontknoping met Opa Piet als zwarte hulpsint was zo geheim, dat alleen de schrijvers het wisten. Om pottenkijkers te vermijden, werd er op het eind van de draaiperiode 's avonds laat gefilmd. Daarna wisten alleen de spelers in die scène, de regisseur en de cameraman wat er gebeurde.

Eerste uitzending. De hele reeks van het Sinterklaasjournaal ligt al klaar. Toch spannend. Hoe zal Nederland reageren? „We hadden bedacht: in de eerste twee afleveringen moeten de Pieten zwart blijven.

Traditioneel. Dus zegt Sinterklaas in de eerste aflevering over de aanwezigheid van de Pieten: ‘Dat is al honderden jaren zo en dat zal altijd wel zo blijven’. We wilden eerst het ‘Hoera!’ van De Telegraaf hebben. Dat kregen we ook.” Op de voorpagina van de krant van pro-Zwarte-Piet-Nederland stond de ochtend na de uitzending in chocoladeletters: ZWARTE PIET BLIJFT ZWART.

Te vroeg gejuicht. In de derde aflevering verschijnt de eerste witte Piet. Heel veel reacties, woedend en blij. Kamervragen, een motie van de PVV. Maar na een paar afleveringen blijkt dat de meeste Pieten gewoon zwart blijven. Hoe zit dat? „Ik las in een onderzoek dat 80 procent van de bevolking vóór Zwarte Piet is. Dus dacht ik: dan doen we twee op tien. Wij noemen ze trouwens ‘Spaanse Pieten’ (de gewone) en ‘Fasepieten’ (de Roetpieten). Omdat ze gefaseerd zwart worden. Fase 0: helemaal blank. Fase 1: één keer door de schoorsteen, een paar strepen. Fase 2: vlekkelig gezicht. Fase 3: helemaal zwart.”

Slechts twee op de tien Pieten zijn dus niet zwart. Verder blijven het witte komieken die in blackface

stuntelende zwarten nadoen, zeggen critici. „Welnee, dit heeft niets met blackface te maken. Blackface is een neger nadoen. Dit is iets anders, dit is een sprookje. In sprookjes zijn vrouwen ook altijd heksen of boze stiefmoeders. Sprookjes hebben stereotypes nodig. Maar we doen geen accenten – hoogstens Brabants. We maken geen andere etniciteit belachelijk.”

De slotaflevering met de zwarte Sint. Wederom veel reacties. Blaast Boschhuizen hiermee niet definitief de traditie op? „Nee. Je kunt de zwarte Sint accepteren of niet, en volgend jaar verzinnen we weer iets heel anders. Wij willen juist laten zien: neem het niet te nauw. Je kunt veel kanten op met deze traditie. Wij verplichten niemand om een zwarte Sinterklaas of een Roetpiet te bestellen. Geloven is een keuze; iedereen kan zijn eigen sinterklaasfeest eruit halen. Maar op televisie is er in ieder geval iets verschoven.”